

Bruksela, 23 lutego 2022 r.
(OR. fr)

6234/22

LIMITE

JAI 230
SCHENGEN 21
FRONT 65
MIGR 48
COSI 55
SAN 111
COMIX 74

NOTA

Od: Prezydencja
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy: Zarządzanie polityczne Schengen

Na nieformalnym posiedzeniu ministrów spraw wewnętrznych przeprowadzonym 3 lutego w Lille prezydencja przedstawiła propozycję utworzenia „Rady ds. Schengen”, która to propozycja spotkała się z szerokim poparciem. Rada ta zwiększy zaufanie między państwami członkowskimi strefy Schengen. 16 lutego podczas posiedzenia Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA) doprecyzowano zasady bardziej uporządkowanego zarządzania politycznego i operacyjnego. Biorąc pod uwagę sugestie państw członkowskich, prezydencja zwraca się do ministrów o wyrażenie opinii na temat następujących kwestii.

Rada ds. Schengen

Jak stwierdzili ministrowie w Lille, bardziej niż kiedykolwiek konieczne jest lepsze określenie sterowania politycznego strefą Schengen oraz szczebla operacyjnego. Z myślą o tym celu Rada do Spraw Wewnętrznych (w formacie komitetu mieszanego) mogłaby ewoluować, by zapewnić ramy instytucjonalne Rady ds. Schengen.

Rada ds. Schengen miałyby zatem stanowić najważniejsze forum niezbędnej wymiany poglądów na szczeblu politycznym na temat bieżących reform i najbardziej strategicznych aspektów operacyjnych.

Prezydencja proponuje zwołanie posiedzenia Rady ds. Schengen przy okazji każdego posiedzenia Rady ds. WSiSW oraz, w razie potrzeby, w sytuacjach kryzysowych.

Dyskusje byłyby organizowane w sposób pozwalający:

- omawiać główne wytyczne polityczne w zakresie strefy Schengen;
- analizować sytuację w strefie Schengen w oparciu o tablicę wskaźników („barometr”) – zob. poniżej;
- uruchamiać odpowiednie instrumenty i określać sposób reagowania na kryzysy mające wpływ na strefę Schengen;
- omawiać trudności systemowe napotymane przez państwa członkowskie, w szczególności te identyfikowane w wyniku ocen Schengen, i analizować środki, które należy zastosować w celu zaradzenia tym trudnościom;
- dokonywać wymiany dobrych praktyk;
- ustanawiać wytyczne dotyczące działań Fronteksu – co najmniej raz w roku.

Ponadto w oparciu o sprawozdanie Komisji i bardziej szczegółową tablicę wyników (*scoreboard*) ministrowie będą co roku dokonywać pogłębionej analizy stanu strefy Schengen.

Ustanowienie tablicy wskaźników („barometru) dotyczącej sytuacji w strefie Schengen

Jak dotąd nie ma czytelnych i ujednoliconych wskaźników zapewniających kompleksowy obraz sytuacji w strefie Schengen.

Opracowanie tablicy wskaźników („barometru”) umożliwi ministrom wspólny ogląd sytuacji w tej strefie. Poszczególne komponenty barometru były omawiane 3 lutego na nieformalnym posiedzeniu ministrów ds. wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, a następnie 16 lutego na posiedzeniu SCIFA. Proponuje się, by barometr obejmował pięć obszarów, którym odpowiadać będzie szereg wskaźników opartych na danych pochodzących z odpowiednich agencji europejskich (Fronteksu, AUEA, Europolu, eu-LISA) i z Komisji. Te obszary to:

- sytuacja na granicach zewnętrznych;
- sytuacja migracyjna w Unii Europejskiej;
- bezpieczeństwo wewnętrzne;
- zagrożenia dla zdrowia;
- sytuacja na granicach wewnętrznych.

Zidentyfikowane kwestie stanowiłyby podstawę do dyskusji na forum Rady ds. Schengen. Tablica wskaźników ma służyć ministrom jako narzędzie informacyjne. Ma ona na celu wspieranie wymiany poglądów w oparciu o obiektywną i wspólną analizę.

Na posiedzeniu 3 marca Komisja Europejska przedstawi pierwszy barometr. Barometr będzie dynamicznym narzędziem, w rozwój którego państwa członkowskie będą mogły wносить wkład, co może prowadzić do jego ewolucji.

Zakłada się, że barometr dotyczący strefy Schengen będzie prezentowany trzy razy w roku. Będzie przekazywany w odpowiednim czasie, aby umożliwić sprawne przygotowanie wymiany poglądów w ramach Rady ds. Schengen (planuje się przekazywać te wyniki państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym co najmniej na dwa tygodnie przed posiedzeniem Rady ds. Schengen). W oparciu o treść barometru prezydencja przedkładać będzie Coreperowi krótką notę w celu wskazania konkretnych tematów, na których mogłyby się skoncentrować dyskusje ministrów. Barometr będzie załączany do takiej noty.

Podczas posiedzenia Rady ds. Schengen Komisja przedstawiać będzie ministrom sprawozdania na temat stanu strefy Schengen, co powinno umożliwić tej Radzie określanie wytycznych politycznych i ewentualnych decyzji koniecznych do prawidłowego funkcjonowania strefy.

Ponadto sprawozdanie roczne Komisji, które jest bardziej kompleksowym dokumentem i któremu towarzyszyć będzie tablica wyników (*scoreboard*), zapewniac będzie bardziej szczegółowy obraz funkcjonowania strefy Schengen i będzie również stanowić wkład w doroczne dyskusje ministrów.

Koordinator ds. Schengen

Trwały charakter i zdolność reagowania Rady ds. Schengen mają zasadnicze znaczenie. Aby to zagwarantować, jedną z możliwości byłoby ustanowienie funkcji koordynatora ds. Schengen wspieranego przez zespół koordynacyjny na szczeblu operacyjnym i technicznym. Z myślą o zapewnieniu ciągłości rolą tego koordynatora byłoby przyczynianie się – przy wykorzystaniu istniejących zdolności – do przygotowywania dokumentów dla Rady ds. Schengen, a także do monitorowania środków i działań podejmowanych w związku z funkcjonowaniem tej Rady. Odgrywałby on również kluczową rolę w przypadku wystąpienia kryzysu na granicach zewnętrznych, zapewniając proporcjonalną i odpowiednią reakcję europejską na wszystkich szczeblach.

W oparciu o przeprowadzone dyskusje proponuje się, by prace prowadzone były w następujących ramach:

- podobnie jak w przypadku wszystkich składów Rady, przygotowanie do posiedzenia Rady ds. Schengen zapewniac będzie Coreper w składzie komitetu mieszanego;
- koordinator ds. Schengen działający w ramach służb Komisji odpowiedzialny będzie za regularne przygotowywanie barometru i będzie wnosil wkład w monitorowanie działań na szczeblu europejskim, o przeprowadzeniu których zadecydowano na posiedzeniach Rady ds. Schengen;
- z myślą o właściwym przygotowaniu posiedzeń Rady ds Schengen i prowadzeniu działań następczych koordinator będzie ściśle współpracować z rotacyjną prezydencją Rady i Sekretariatem Generalnym Rady.

Platforma solidarnościowa na wypadek kryzysu na granicy zewnętrznej

Nadzwyczajne sytuacje na granicach występują coraz częściej i wiążą się z różnymi wyzwaniami w zakresie migracji, bezpieczeństwa lub ochrony ludności. Państwa członkowskie mogą polegać na Frontexie, wspólnej agencji odpowiedzialnej za zarządzanie współpracą operacyjną na granicach w zakresie ochrony naszych granic. Agencja dysponuje w szczególności solidnym mechanizmem szybkiej interwencji na granicach zewnętrznych w sytuacjach nadzwyczajnych, który powinien być reaktywny i w pełni wykorzystywany przez państwa członkowskie. Mechanizm ten stanowi kluczowy instrument solidarności europejskiej w przypadku wystąpienia trudnej sytuacji na naszej granicy zewnętrznej.

W takich sytuacjach może zaistnieć konieczność aktywowania szerszego wachlarza instrumentów – narzędzi leżących w gestii Fronteksu, ale również innych narzędzi Unii Europejskiej lub środków, którymi dysponują państwa członkowskie. W tym kontekście prezydencja uważa, że istotne jest wzmocnienie europejskich mechanizmów gwarantujących koordynację działań wspierających, tak by mobilizować dostępne zasoby. Proponuje się zatem utworzenie platformy solidarnościowej, która w przypadku kryzysu na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej umożliwi:

- koordynowanie ofert wsparcia w odpowiedzi na potrzeby państw członkowskich;
- zapewnienie komplementarności między zasobami uruchomionymi na szczeblu europejskim (Frontex, AUEA, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności) i bezpośrednimi wkładami państw członkowskich;
- uproszczenie korzystania z zasobów udostępnianych przez państwa członkowskie w ramach partnerstw dwustronnych, na przykład – w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego – wsparcia przewidzianego w art. 17 decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie konwencji z Prüm.

W związku z prowadzonymi na ten temat dyskusjami prezydencja pragnie wyjaśnić, że platforma ta nie stanowiłaby dodatkowej struktury prawnej. Opierałaby się na istniejących strukturach, takich jak zintegrowane uzgodnienia UE dotyczące reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR), z myślą o ściślejszej koordynacji europejskiego i dwustronnego wsparcia. Platforma zapewniałaby również utrzymanie spójności mechanizmów wsparcia oferowanych przez agencje i państwa członkowskie, oraz ciągłość działania tych mechanizmów.